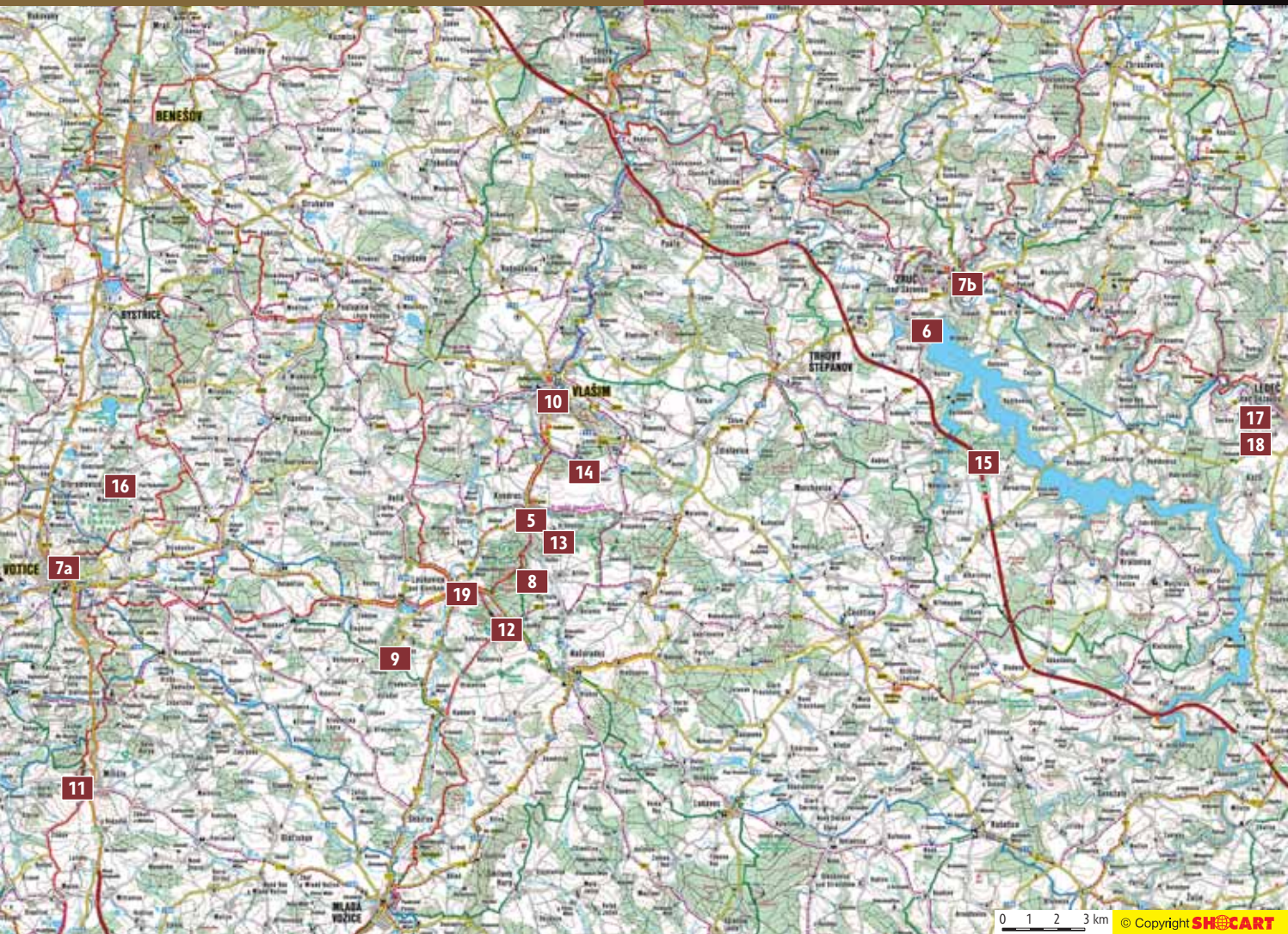

Geovýlety

Tip na výlet najdete na uvedeném čísle stránky:

Vysvětlivky

5 Dům přírody Blaník	13 Křížovský lom
6 Vodní dům	14 Jinošovský lom
7a Geologická expozice ve Voticích	15 Dolnokralovické hadce
7b Příběh řeky Sázavy	16 Přírodní park
Džbány-Žebrák
8 Velký Blaník	17 Stvořidla
9 Zlatodůl Roudný	18 Ledečský kras
10 Zámek a park Vlašim	19 Kamenná mapa
11 Miličinský lev a Kalvárie	
12 Malý Blaník	

dostupnost

pěšky

na kole

s kočárkem

autem

na lodi

snadné

obtížné

nedostupné

Poznejte geologické základy České republiky

Většinu území geoparku tvoří přeměněné horniny nejstaršího stavebního kamene Českého masívu – moldanubika a středočeský plutonický komplex. Nejvýznamnějšími fenomény území geoparku jsou příkopová propadlina Blanická brázda a údolí řeky Sázavy. Region má pestrou hornickou minulost, jejíž pozůstatky můžeme při toulkách krajinou objevovat. Národní geopark Kraj blanických rytířů koordinuje Český svaz ochránců přírody Vlašim ve spolupráci s partnerskými městy, obcemi a organizacemi.

národní geopark

Geoparky jsou území s pozoruhodnými geologickými fenomény a zachovaným přírodním a kulturním dědictvím, atraktivní turistickou nabídkou a aktivní místní komunitou. V České republice je v současné době 9 národních a 2 kandidátské geoparky. Geoparky se vyhláší i na evropské a celosvětové úrovni.

Dům přírody Blaník

Návštěvnické středisko chráněné krajinné oblasti Blaník a geoparku Kraj blanických rytířů stojí na úpatí Velkého Blaníku na začátku naučné stezky S rytířem na Blaník. Zdarma přístupná expozice je zaměřena na přírodu CHKO Blaník a významný geomorfologický útvar Blanická brázda. Můžete zde zhlédnout film o geoparku, získat informace, zakoupit si propagační předměty a regionální produkty nebo si před budovou domu přírody prohlédnout geologickou expozici hornin Podblanicka. Součástí je prodej občerstvení a sociální zařízení.

Otevřeno

- listopad–březen so–ne, státní svátky a Silvestr: 9–16 h (24.–26. 12. zavřeno)
- duben a říjen so–ne, státní svátky: 9–17 h
- květen, červen, září út–ne, státní svátky: 9–18 h
- červenec–srpen po–ne: 9–18 h

Parkování: u Domu přírody Blaník zdarma

Kontakt: www.dumprinary.cz | t: 731 538 008 | Krasovice

Vodní dům

Návštěvnické středisko evropsky významné lokality Želivka se nachází poblíž hráze vodní nádrže Švihov (Želivka) u obce Hulice. Interaktivní expozice vás seznámí s životem pod vodou i v jejím okolí a s cestou pitné vody do našich domovů. Venkovní areál je zaměřen na vodu v krajině, nedaleké hadcové lokality a jejich vzácnou květenu.

Můžete zhlédnout i film o výstavbě vodní nádrže Švihov, zakoupit si propagační předměty a regionální produkty nebo si objednat exkurzi na hráz vodní nádrže.

Otevřeno

duben–září út–ne: 9–17 h

říjen–březen út–ne: 9–16 h

Parkování: v místě zdarma

Kontakt: www.vodni-dum.cz | t: 602 665 409 | Hulice

Příběh řeky Sázavy

Interaktivní expozice se nachází v budově středověkého špýcharu v areálu zámku ve Zručích nad Sázavou. Seznámí vás s řekou Sázavou a zaniklými řemesly spojenými s řekou. Na závěr prohlídky zhlédnete originální krátký kreslený film od usídlení prvního člověka u řeky až po dnešní dobu. Úvodní část expozice se věnuje říčním usazeninám Sázavy.

duben, říjen víkendy a svátky: 9–11:30, 12:30–17 h

květen–září denně: 9–11:30, 12:30–17 h

listopad–březen zavřeno

Kontakt: www.zamek-zruc.cz | 327 531 329 (infocentrum)

Vlastivědné muzeum Votice

Součástí vlastivědných expozic v západním křídle kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích je geologická expozice, která seznamuje s horninami na Voticku a jejich využitím. V muzeu můžete vidět 4–5 tisíc let staré sekeromlaty, sbírku středověkých nálezů nebo modely tvrzí v Martinicích a Koutech.

květen–září
út–ne, svátky:
10–12, 13–17 h

říjen–duben
po–pá:
10–12, 13–16 h

Kontakt
www.mkcvotice.cz
317 812 505
(infocentrum)

Velký Blaník

Vrcholové partie Blaníku, kde se nachází typické bučiny, jsou chráněny jako přírodní rezervace. Na vrcholu, přímo v areálu pravěkého opevnění, stojí veřejnosti přístupná rozhledna, kde si můžete zakoupit občerstvení a suvenýry. Přes vrchol Velkého Blaníku vás od návštěvnického střediska Dům přírody Blaníku (viz str. 5) provede 4 km dlouhá interaktivní naučná stezka S rytířem na Blaník.

Geologie

Přirozené skalní výchozy utvářené zvětváváním do podoby mrazových srubů a sufová pole jsou tvořené blanickou ortorulou typickou četnými krystaly černého turmalínu. Zajímavostí na Velkém Blaníku jsou přírodní skalní hrnce zde zvané „Čertovo kopyto“ a pověstná Veřejová skála.

Rozhledna otevřena

říjen–březen so–ne, státní svátky a Silvestr: 10–16 h
(24.–26. 12. zavřeno)

duben–září út–ne, státní svátky: 10–17 h

Parkování: parkoviště na obou výchozích bodech naučné stezky

Kontakt: Dům přírody Blaníku: 731 538 008, rozhledna: 317 852 658

8

9

Zlatodůl Roudný

Naučná stezka byla vybudována v areálu bývalého zlatodolu Roudný. Stezka je dlouhá 4,5 km a je navržena jako okružní cesta se dvěma krátkými odbočkami. Na stezce bylo vybudováno 15 zastavení a každé z nich má i dětskou část. Zastavení doplňují panely s historickými fotografiemi. Stezka vede členitým terénem.

Geologie

Pozůstatky po těžbě zlata, která zde probíhala ve středověku, ale hlavně v 19. a 20. století. Geologický podklad tvoří přeměněné horniny moldanubika, především ruly. Na některých místech zůstaly zachovány haldy horniny rozdrčené na jemný písek. Ty vytvářejí vhodné podmínky pro život teplomilného hmyzu.

Parkování: na návsi v osadě Roudný

Zámek a park Vlašim

Vlašimský zámek stojí na místě původního hradu nad řekou Blanici. U zámku je návštěvníkům přístupný rozlehlý přírodně krajinářský park, jeden z nejkrásnějších v Čechách. Byl založen koncem 18. století a proslul parkovou architekturou inspirovanou antikou, gotikou či orientem. Parkem vás provede naučná stezka s altány a hravými zastaveními pro děti.

Geologie

Skalní výchozy silimanticko-biotitické pararuly nad řekou Blanici jsou proťané křemennými žilami. Na zámecké architektuře jsou vidět ukázky použití červeného permského pískovce.

Kontakt

Podblanické infocentrum (prohlídkové okruhy parkem)
t: 734 362 091 | www.vlasimskypark.cz

10

11

Miličinský lev a Kalvárie

Kalvárie (698 m n. m.) je jeden z nejvyšších vrcholů Miličinské vrchoviny. Na samém vrchu, kam vede křížová cesta, se nachází kaple Utrpení Páně. Cestou se otvírá vyhlídka do krajiny Blanické brázdy. Kousek za kaplí se ukrývá kamenný útvar „Miličinský lev“. Pověst praví, že tento lev se probudí, až se od jihu budou blížit nepřátelé České země a svým řevem probudí blanické rytíře. Na vrchol Kalvárie a podél bývalého lomu vede naučná stezka Češka Kraupnera.

Geologie

Skálu Miličinského lva tvoří sillimanticko-biotitická pararula. Její podoba vznikla díky deskovité odlučnosti této horniny. V nedalekém bývalém lomu lze pozorovat migmatizované pararuly a migmatity.

Parkování: zdarma u benzinové pumpy na silnici Benešov–Tábor

Malý Blaník

Bukové lesy na vrcholu Malého Blaníku jsou chráněny jako přírodní rezervace. Těsně pod vrcholem Malého Blaníku se zachovala romantická zřícenina poutní barokní kaple sv. Máří Magdalény z 18. století. Ze středu kaple vyrůstá mohutný památný smrk ztepilý zvaný Velký mnich.

Geologie

Na lokalitě jsou četná suťová pole a přirozené výchozy tvořené blanickou ortorulou s turmalínem podobně jako na Velkém Blaníku. Pozorovat můžete deskovitou odlučnost ortoruly a tzv. mrazové sruby. Bloky ortoruly byly využity například pro stavbu kaple.

Parkování: parkoviště při silnici Louňovice pod Blaníkem – Načeradec nad Louňovicemi pod Blaníkem

12

Křížovský lom

Opuštěný lom na úpatí Křížovské hůry je přístupný po silnici Kondrac – Načeradec. Těžba blanické ortoruly pro stavební účely zde byla ukončena v roce 1986 a poté byl lom ponechán samovolnému vývoji. Díky tomu se na holých skalách utvořila vzácná společenstva rostlin a živočichů. Nejcennější je bohaté zastoupení lišejníků, kterých zde najdeme 78 druhů. O lokalitu pečuje Český svaz ochránců přírody Vlašim, který tu instaloval informační tabule a vybudoval jezírko pro obojživelníky.

Geologie

Křížovská hůra je tvořená blanickou ortorulou. V lomu můžete dobře pozorovat uspořádání horniny do výrazných zvrásněných proužků. V hornině jsou hojné drobné černé turmalíny a místy lze najít i granáty almandíny, jejichž vyrostlice ojediněle dosahují velikosti i přes 1 cm. Z mineralogického hlediska jsou zajímavé i žilné výplně tvořené krystalky záhnědy, živců a slíd.

Parkování: na vyhrazených místech při silnici nebo u Domu přírody Blaníku vzdáleném cca 1 km

13

Jinošovský lom

V opuštěném lomu se ještě v polovině 20. století těžil krystalický vápenc pro výrobu vápna a stavební účely. Dnes nově vybudované tůně obydleli obojživelníci (kuňka ohnivá, čolci nebo skokani) a slunné skalní stěny ještěrka obecná. O lokalitu pečuje Český svaz ochránců přírody Vlašim, který tu instaloval tři informační tabule přibližující geologii a historii lomu, rostliny a obojživelníky. Lom je přístupný po silnici z Vlašimi na Kondrac a dále po lesní cestě. Návštěvu lze spojit s vycházkovou trasou Jinošovským údolím.

Geologie

Jinošovské ložisko je tvořeno dvěma čočkami krystalického vápence, které obklopují pararuly moldanubika. V lomu můžeme pozorovat krasové jevy. Jedná se především o různé prohlubně a dutiny vzniklé erozní činností vody. V Jinošovském lomu lze najít minerály vzniklé při kontaktu vápence s křemennými žilami. Jedná se především o vesuvian (až několik cm velké, hnědě zbarvené stébelnaté agregáty nebo sloupcovité krystaly pokryté povlakem grafitu). Dále je zde popsán výskyt wollastonitu, diopsidu, grossularu, pyrohořinu a fluoritu. V lomových stěnách lze vidět také kalcitové žíly.

Parkování: parkovat můžete u okrasné školky v Jinošově

14

Dolnokralovické hadce

Dolnokralovické hadce se nacházejí severně od Bernartic. Hadce vystupují na povrch na několika místech navzájem oddělených vodami přehradní nádrže Švihov (Želivka) a dálnicí D1. S horninou a rostlinami, které na hadcích rostou se můžete seznámit v nedalekém návštěvnickém středisku Vodní dům (více na straně 6).

Geologie

Zajímavé jsou výskyty magnezitových žilek a eklogitových a amfibolitových čoček na okrajích hadcového tělesa. Na hadcích rostou ohrožené specializované rostliny, k nejzávažnějším patří endemická kuňička hadcová. Tato rostlina se vyskytuje pouze v geoparku Kraj blanických rytířů.

Přístupnost

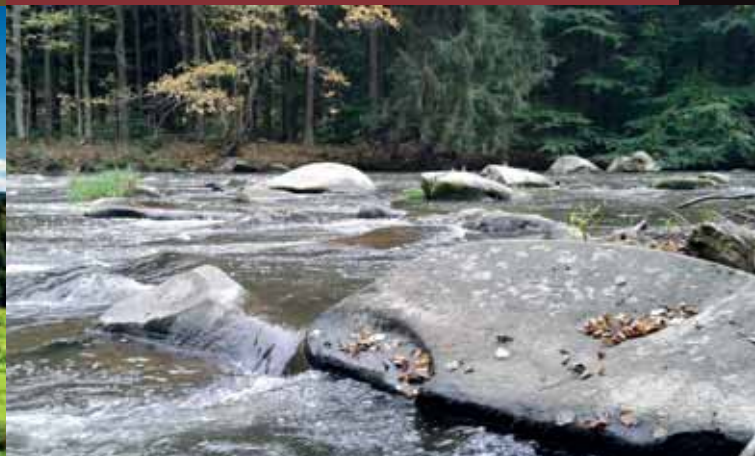
Větší část lokality spadá do 1. pásma hygienické ochrany vodní nádrže Želivka, kam je zakázán vstup. Pro veřejnost je přístupným exkurzním objektem infoaltán na náspu nedokončené prvorepublikové dálnice na silnici Bernartice–Borovsko.

Souřadnice altánu: 49°41'9.380"N, 15°6'42.193"E

15

Na Džbány za durbachitem

Pěkná vycházka přírodním parkem Džbány-Žebrák vás zavede za skalkami tvořenými horninou zvanou durbachit. Hřeben Džbánů odděluje Blanickou brázdou od votické kotliny a skýtá příležitosti k výhledům do krajiny.

Geologie

Ve východním strmém svahu vystupují skalky a výchozy tmavého durbachitu, který vyvěl před 340 miliony let. Durbachitem pronikají žilky světlejší horniny aplitu široké 5 až 200 cm. V žilné výplni je často přítomen tmavý turmalín. Značné množství bloků aplitu lze nalézt také ve vrcholové části hřebtu Džbánů.

Parkování: osady Kaliště, Otradovice, obec Jankov

Souřadnice skalek durbachitu

49°39'21.360"N 14°41'54.841"E (mimo cestu)

16

Stvořidla

Přírodní rezervace Stvořidla se nachází v hluboce zaříznutém údolí meandrující řeky Sázavy s četnými peřejemi v balvanitém říčním korytě. Tento úsek řeky je sjízdný jen za vyšších vodních stavů a pouze pro zkušené vodáky. Lokalita je dobře dostupná vlakem, po levém břehu řeky vede náročným balvanitým terénem červená turistická značka. Vycházka jedním směrem je dlouhá asi 4 km. Nedaleko se nachází naučná stezka věnovaná Jaroslavu Foglarovi.

Geologie

Řeka Sázava si v tomto úseku proráží cestu odolnými horninami melechovského žulového masivu. Na svazích údolí můžeme pozorovat mrazové sruby a kamenná moře – pozůstatky dob ledových. Na mnoha blocích horniny jsou patrné stopy po místní těžbě kamene.

Parkování: kemp Stvořidla v osadě Stvořidla na levém břehu Sázavy

17

Ledečský kras

Zámecká skála pod ledečským hradem je přístupná přímo od silnice. Šeptouchovská skála s vyhlídkou a momentálně nepřístupnou jeskyní je vstupní branou k procházce do lesoparku Šeptouchov. Součástí Ledečského krasu jsou i další nepřístupné jeskyně. Na hůrce nebo Čertovy díry, které jsou však zvěšiny zatopené vodou přehradní nádrže Švihov.

Geologie

Kras tvoří vápencové čočky v okolních pararulách. Krystalický páskovaný vápenec přechází místy do světle zelených erlanů. Nepřístupná jeskyně pod Šeptouchovem je zdobena drobnými krápníky.

Parkování: na náměstí v Ledči nad Sázavou

Kontakt

Infocentrum v Ledči nad Sázavou t: 569 721 471 | www.ledecko.cz

S GPS za kamennými poklady blanických rytířů

S geokešingovou sérií Kamenné poklady poznáte 20 zajímavých geologických lokalit geoparku Kraj blanických rytířů. Kromě radosti z nálezů keše se dozvíte i něco zajímavého o tom, co se nachází pod našima nohama a jak to ovlivnilo životy lidí v regionu.

www.geocaching.com | <http://kamennepoklady.blanicti-rytiri.cz/>

Kamenná mapa v Louňovicích pod Blaníkem

Unikátní kamenná geologická mapa České republiky se nachází na pozemku před Základní a mateřskou školou v Louňovicích pod Blaníkem a je volně přístupná. Mapa o rozměrech 11x6,5 m představuje velkoformátové vzorky hornin zčásti vyleštěné a zčásti přírodní, které mohou návštěvníci zblízka zkoumat. Každý vzorek je opatřen číslem a QR kódem, prostřednictvím kterého se dají najít podrobnější informace.

18

19

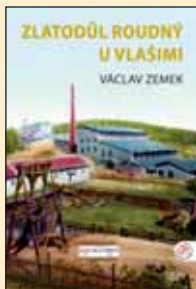
www.blanik.net

ČSOP Vlašim
Dům přírody Blaníku
Vodní dům Hulice

317 845 169
731 538 008
602 665 409

Připravili jsme pro vás další informační materiály:

k dispozici na www.eko-obchod.cz, v infocentrech a expozicích

Středočeský kraj

Vydání publikace finančně podpořil Středočeský kraj.

Geopark

Kraj blanických rytířů

koordinuje Český svaz ochránců přírody Vlašim,
který dlouhodobě pečuje
o přírodní a kulturní dědictví regionu.